

Upplivelsesförvaltningen
Anna Habbe
0171-62 55 18
anna.habbe@enkoping.se

Upplivelsenämnden

Remissvar: Kultursamhället - utvecklad samverkan mellan stat, region och kommun SOU 2023:58

Förslag till beslut

Upplivelsenämnden antar förvaltningens yttrande som sitt eget.

Beskrivning av ärendet

Regeringen beslutade den 7 juli 2022 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag (dir2022:103) att genomföra en översyn av kultursamverkansmodellen. Syftet med översynen är att modellen ska utvecklas så att den i ökad grad kan bidra till kultur i hela landet och till att de nationella kulturpolitiska målen uppfylls. I översynen ska regionernas frihet och ansvar beaktas. Genom ett tilläggsdirektiv som beslutades i april 2023 fick utredningen ett vidgat uppdrag att lämna förslag som bidrar till minskad administrativ resursåtgång för staten, regioner, kommuner, det civila samhället och de professionella kulturskaparna. Mats Svegfors förordnades den 11 juli 2022 som särskild utredare.

Kultursamverkansutredningen 2022/23 (Ku 2022:04) har överlämnat sitt betänkande Kultursamhället – utvecklad samverkan mellan stat, region och kommun till regeringen 27 september 2023. Fram till 27 mars 2024 ges berörda möjlighet att lämna yttrande på förslaget. Inför att regeringen tar ställning till förslaget skickas det på remiss till berörda myndigheter, organisationer, kommuner och andra intressenter. Regeringen vill veta vad de som berörs tycker och vilket stöd som förslaget har. Även allmänheten har rätt att lämna synpunkter. Enköpings kommun är berörd av förslaget och väljer att lämna synpunkter i den för kulturområdet viktiga fråga. Enköpings kommun är inte utpekad remissinstans.

Upplivelsesförvaltningens yttrande

Upplivelsesförvaltningen anser att utredningens förslag att öka kommunernas självbestämmande och minska administrationen i huvudsak är bra. Att öppna för nya konst- och kulturområden är önskvärt, men kräver finansiering om inte verksamheter som bibliotek och kulturskola ska påverkas negativt. Förändringen av samverkansmodellen och riktade statsbidrag kommer även att ställa högre krav på regional samverkan och det är av vikt att den regionala kontexten är fortsatt stark. Möjlighet till interkommunala samarbeten är viktigt och det är bra att dessa

fortsatt är förankrade i regional plan. Med interkommunala samarbeten menas samarbete utanför en kommuns geografiska gräns med en eller flera andra kommuner.

Sociala och ekonomiska konsekvenser

Upplevelseförvaltningens bedömer inte att det finns sociala och ekonomiska konsekvenser i nuläget. Bedömningen baseras på att betänkandet ger övergripande förslag om förändringar som inte innebär att de statliga bidragen minskar eller tas bort. Konsekvenserna kan först bedömas fullt ut när det är klart hur regeringen väljer att gå vidare med förslagen samt hur kommunen, vid ett eventuellt ökat självbestämmande, prioriterar.

En fråga som potentiellt kan ge konsekvenser är förslaget att de statliga bidragen även ska omfatta nya konst- och kulturområden. Förslaget är bra men kräver finansiering. Annars finns risken att de statsbidrag som idag är riktade till verksamheter som bibliotek och kulturskola behöver prioriteras om till annat.

Yttrandet finns i sin helhet i bilaga 1.

Kultursamverkansutredningens förslag, se bifogad presentation. Bilaga 2

Jonas Nyström
förvaltningschef
Enköpings kommun

Anna Habbe
verksamhetschef
Enköpings kommun

Kopia till:
Kulturdepartementet

Upplivelsesförvaltningen
Anna Habbe
0171-62 55 18
anna.habbe@enkoping.se

Remissvar på betänkandet Kultursamhället - utvecklad samverkan mellan stat, region och kommun (SOU 2023:58)

Sammanfattning

Enköpings kommun anser att utredningens förslag att öka kommunernas självbestämmande och minska administrationen i huvudsak är bra. Att öppna upp för nya konst- och kulturområden är önskvärt, men kräver finansiering om inte verksamheter som bibliotek och kulturskola ska påverkas negativt. Förändringen av samverkansmodellen och riktade statsbidrag kommer även att ställa högre krav på regional samverkan och det är av vikt att den regionala kontexten är fortsatt stark. Möjlighet till interkommunala samarbeten är viktigt och det är bra att dessa fortsatt är förankrade i regional plan. Med interkommunala samarbeten menas samarbete utanför en kommuns geografiska gräns med en eller flera andra kommuner.

Synpunkter

Öka kommunernas självbestämmande och minska administration

Kultursamverkansutredningen föreslår en lag om samverkan mellan stat, region och kommun.

- Det öppnar för regioner och kommuner att fördela statsbidrag. Samtidigt som det minskar den styrning som ligger i uppföljning av kulturplaner. Det ger flexibilitet och möjlighet att arbeta med utveckling och nya områden i lagen anges allmänna utgångspunkter.

- Arbetet ska bidra till ett rikt och varierat kulturliv i hela landet. Främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och att utveckla sina skapande förmågor samt konstnärlig kvalitet och förnyelse.

- Den som fördelar statsbidrag ska respektera den konstnärliga friheten.

Enköpings kommuns synpunkter

Enköpings kommun tillstyrker utredningens intention att öka kommunernas självbestämmande och att minska administrationen kring statsbidragen som är riktade till kulturen. Fördelen med ett ökat självbestämmande är att statsbidragen kan användas mer strategiskt för egna, lokala prioriteringar. Det kan till exempel möjliggöra för större förflyttningar inom de olika kulturområden som omfattas av de statliga bidragen. Samtidigt är det av stor vikt att säkerställa det breda kulturuppdraget till en bredd av målgrupper i ett långsiktigt perspektiv. Annars finns risk att kulturformer utarmas eller målgrupperna blir färre. Utredningen föreslår en ny lag och förordningar. Dessa ska utgöra en ram för de statliga bidragens användning och inom vilken kommunerna kan prioritera. Enköpings kommun kan inte bedöma om detta är tillräckligt för att stärka det breda kulturuppdraget. Annan lagstiftning, så som bibliotekslag och museilag, behöver fortsatt vara utgångspunkter i den ram som kommunerna ges att verka inom.

Risker med självstyrelse är att enbart aspektpolitikens perspektiv kommer till uttryck, att inriktningen blir enkelspårig och att enbart några målgrupper gynnas. Med aspektpolitik menas samspelet mellan kultur och andra politikområden, där aspektpolitik handlar om hur kulturen kan användas och bidra inom andra områden såsom utbildning, regional tillväxt, hälsa och miljö. Utrymme för politiska prioriteringar är viktig. Samtidigt kan uppdrag som till exempel läsfrämjande gynnas av en tydlig inriktning som i sin tur leder till en starkare effekt.

Enköpings kommun instämmer med utredningens förslag att administrationen kan förenklas och att det är nödvändig för effektivitet. Ett gott exempel på en enkel fördelning är hur de tidigare sommarlovsmedlen delades ut av Socialstyrelsen via nyckeltal och sedan återrapporterades. Flertalet bidrag, som utredningen omfattar, fördelas idag via Kulturrådet och är relativt enkla att ansöka om och återrapportera. Det både utifrån process, administrativ resurs (tid och kostnad) som tas i anspråk i relation till statsbidragets storlek, ansökningssystemets användarvänlighet samt kontakt och stöd från Kulturrådet. Enköpings kommun vill ta tillfället i akt och lyfta att ansökan om andra statliga bidrag, som inte omfattas av denna utredning men som söks av kommunens kulturverksamheter, kan var än mer administrativ betungande. Ett exempel är de integrationsbidrag 37a § som Länsstyrelsen fördelar. I vissa fall står inte administrativ resurs (tid och kostnad) som tas i anspråk i relation till statsbidragets storlek, trots att projektets mål och syfte uppfylls med en god effekt.

Det är bra att konstnärlig frihet ingår i författningsförslaget och ska respekteras och dokumenteras i form av beslut.

De professionella kulturskaparna och civilsamhällets kraft

Enköpings kommuns synpunkter

- Enköpings kommun instämmer att de professionella kulturskaparna är en viktig grupp och att förutsättningarna för denna grupp lyfts fram i utredningen.
- Utredningen om kultursamverkansmodellen har titeln Kultursamhället och för fram idén om ett samhälle som genomsyras av kultur, där fler ska få möjlighet att delta i kulturlivet. Trots detta tonas civilsamhällets roll ner i utredningens förslag till ändringar. Enköpings kommun, upplevelseförvaltningen, anser att det behöver tydliggöras vilken roll civilsamhället spelar i den nya modellen då detta inte framgår av utredningen.

Öppna för nya konst- och kulturområden

Kultursamverkansutredningen föreslår att de konst- och kulturområden inom vilka statsbidrag får fördelas bör beskrivas i mer generella termer än idag för att minska detaljstyrningen. Detta för att undvika gränsdragningsdiskussioner (till exempel om vilken filmverksamhet som kan få stöd). En möjlighet införs även att fördela medel till helt nya områden, om parterna är överens om det. Till exempel gestaltad livsmiljö till dataspel.

Enköpings kommuns synpunkter

- Enköpings kommun anser att det finns en potential då fler och nya områden kan omfattas. Samtidigt är statsbidragen redan i dag till stor del bundna varför reformutrymmet är litet. Risken är därför stor att antingen befintliga insatser försvagas eller att inga nya insatser kan prioriteras om inte nya pengar tillkommer.
- Förändringen av samverkansmodellen kommer även att ställa högre krav på regional samverkan och det är av vikt att den regionala kontexten är fortsatt stark.

Anna Habbe
verksamhetschef kultur
Enköpings kommun

Kopia till kulturdepartementet